

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra správního práva a správní vědy

Správní exekuce

Bakalářská práce

Administrative execution

Bachelor thesis

VEDUCÍ PRÁCE

Doc. JUDr. Olga Sovová Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Gabriela Chvátal Kudláčková

Praha

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Hýskově, dne 10. 3. 2023

Gabriela Chvátal Kudláčková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Olze Sovové Ph.D., za užitečné a cenné rady, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce správní exekuce se zabývá postupy správního řízení, které nastanou, pokud účastník řízení dobrovolně nesplní povinnost, která mu byla uložena správním rozhodnutím. Zaměřuji se na jednotlivé procesy správních orgánů při vymáhání povinnosti, která byla dlužníkovi uložena ve správním řízení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Správní exekuce* exekuční titul* výkon rozhodnutí* procesní podmínky správní exekuce* soudní exekutor* exekuce na peněžitá plnění* exekuce na nepeněžitá plnění*

ANNOTATION

The Bachelor thesis of administrative execution deals with administrative procedures that occur if a party voluntarily fails to comply with its obligation imposed on it by an administrative decision. I focus in the individual processes of the administration in enforcing the obligation imposed on the debtor during the administrative procedure.

KEYWORDS

Administrative execution* enforcement order* procedural conditions of administrative execution* judicial executor* execution for pecuniary benefits* execution for non-pecuniary benefits* administrative procedure

Obsah

Úvod	7
1 Správní exekuce	10
1.1 Výkon rozhodnutí.....	10
1.2 Procesní podmínky správní exekuce	11
1.3 Povinnosti uložené správním orgánem	12
1.4 Exekuční titul.....	13
1.5 Správní exekuce k ústavnímu právu vlastnit majetek	15
2 Zásady správního řízení správní exekuce	17
2.1 Zásady řízení	17
2.2 Procesní zásady.....	18
3 Činnosti správních orgánů pro výkon rozhodnutí.....	19
3.1 Činnosti správní orgánů.....	19
3.2 Zásady činnosti.....	20
4 Exekuce na peněžitá plnění	22
4.1 Způsoby exekuce na peněžitá plnění	23
4.2 Výkon rozhodnutí na peněžitá plnění.....	23
4.2.1 Srážky ze mzdy	24
4.2.2 Příkázání pohledávky z účtu.....	24
4.2.3 Prodej movitých a nemovitých věcí.....	25
4.2.4 Pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb	25
4.2.5 Postižení jiných majetkových práv	26
4.2.6 Odklad a zastavení exekuce	26
4.2.7 Dělená správa	26
4.2.8 Exekuční náklady	27
4.2.9 Pluralita procesních režimů lato sensu	27
4.2.10 Správní exekuce lato sensu	27
5 Exekuce na nepeněžitá plnění.....	29
5.1 Exekuční výzva	29
5.2 Způsoby nařízení exekuce	30
5.3 Způsob provedení exekuce.....	30
5.3.1 Náhradní výkon.....	31
5.3.2 Přímé vynucení.....	31

5.3.3	Ukládání donucovacích pokut.....	31
5.3.4	Odložení a přerušení exekuce.....	32
5.3.5	Zastavení exekuce.....	32
5.3.6	Námítky.....	33
5.3.7	Exekuční náklady.....	33
6	Vybraná judikatura.....	34
6.1	Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu daňové řízení.....	34
6.2	Pokračování daňové exekuce.....	34
6.3	Vybraná judikatura.....	35
6.4	Rozhodnutí Nevyššího správního soudu daňové řízení.....	35
6.5	Odvolání proti zastavení daňové exekuce.....	35
7	Exekutorský úřad Mgr. Zuzany Grosamové.....	36
7.1	Soudní exekutor.....	36
7.2	Exekuce vyklizení.....	37
7.3	Pověření exekutora.....	38
7.4	Vyklizení.....	38
7.5	Vyklizení bez náhrady.....	39
7.6	Vyklizení s náhradou.....	39
7.7	Vyklizení zákonná překážka.....	40
7.8	Vyklizení odměna.....	41
7.9	Odebrání věci.....	41
7.10	Rozdělení společné věci.....	42
7.11	Provedení prací a výkonů.....	42
	Závěr a úvaha de lege ferenda.....	44
	Seznam použité literatury.....	46
	Literatura.....	46
	Judikatura.....	47
	Odkazy internetových stránek.....	47

Úvod

Cílem bakalářské práce na téma správní exekuce je ucelený soubor informací vedoucí k pochopení exekučního řízení a neplnění povinností uložené správními orgány ve veřejné správě. Exekuční správní orgán postupuje podle jedenácté hlavy druhé části správního řádu, pokud osoba nesplnila dobrovolně povinnost, která jí byla uložena exekučním titulem povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění. Vysvětlím, jaké právní prostředky má správní orgán k tomu, aby vynutil splnění povinnosti uložené správním rozhodnutím.

Výkon rozhodnutí a uložení povinnosti něco splnit, neznamená, že povinnost bude účastníkem splněna. Správní exekuce tvoří samostatnou součást správního řízení a liší se postupy vedoucí k vydání rozhodnutí, nejsou-li splněny dobrovolně. Zdůrazním, že výkon rozhodnutí musí probíhat v souladu se zásadou legality, kde správní řád uvádí: „*správní orgán musí šetřit soulad nejen se zákony a ostatními právními předpisy, ale také s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu*“.¹ Zásada legality v procesních předpisech je dodržování pravidel pro procesní postupy dle hmotněprávních předpisů je třeba zkoumat oprávnění a povinnosti, o kterých se rozhoduje. Mojí práci jsem rozdělila na teoretickou část a praktickou část. Teoretická část je rozdělena na sedm kapitol a podkapitol.

V závěru bakalářské práce shrnu poznatky, ke kterým jsem došla při psaní práce a uvedu úvahy de lege ferenda.

Bakalářskou práci na téma správní exekuce jsem si zvolila z příběhu našeho souseda, žijícího v naší obci. Soused, který podnikal se svojí manželkou v pohostinství v Praze. Vše bylo v pořádku až do doby, kdy přišla koronavirová krize v březnu roku 2020 a přišly úskalí vládních opatření. Manželé si začali půjčovat od bank peníze na splátky úvěrů, za pronajaté prostory a peníze na platy zaměstnanců. Manželka našeho souseda řekla manželovi, že se o všechny potřebné věci sama postará, a bylo vše bylo pod její kontrolou. Na slíbené věci

¹ JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4. s. 598

rychle zapoměla, a půjčené finanční prostředky začala využívat zcela jinak, než na uložené povinnosti (pohledávky), na které byly peníze určeny. Měla splácet úvěry do bank, platit mzdy zaměstnancům, platit zdravotní a sociální pojištění pro jejího manžela. Manželka si začala užívat peníze pro svoje potřeby tak, že začala hradit dovolené z finančních prostředků, které jí nepatřily. Manžel stále o ničem nevěděl. Do datové schránky, od které měla manželka hesla, začaly chodit upomínky od správních úřadů, kde bylo evidentní, že platby na zdravotní a sociální pojištění chyběly. Manželovi se ani slůvkem nezmínila o upomínkách v jeho datové schránce. Tento příběh jsem se dozvěděla úplně náhodou v roce 2022. Mám veřejnou funkci přisedící u Krajského soudu v Praze 5, kde jsem souseda jednoho dne potkala.

Celý příběh mě opravdu šokoval a potom mě inspiroval k napsání bakalářské práce správní exekuce.

V první kapitole se věnuji pojmu správní exekuce výkon rozhodnutí, vysvětlím procesní postupy exekučního řízení a procesní postupy s přihlédnutím k ústavnímu právu vlastnit majetek.

Ve druhé kapitole se věnuji zásadám správního řízení a zákonnými předpoklady exekuce provedenou správními orgány.

Ve třetí kapitole se věnuji základním činnostem správních orgánů a zákonnými předpoklady pro výkon rozhodnutí.

Ve čtvrté kapitole se věnuji exekuci na peněžitě plnění, která probíhá dle daňového řádu.

V páté kapitole se věnuji exekuci na nepeněžitá plnění, která probíhá dle správního řádu. V bakalářské práci se věnuji způsobu provedení exekuce na nepeněžitá plnění. Přímé vynucení v případě nezastupitelných plnění, vyklizením, odebrání movité věci, předvedením.

V šesté kapitole uvádím dva judikáty dle svého výběru.

1. Vybraná judikatura – rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, o pokračování daňové exekuce
2. Vybraná judikatura – rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, daňové řízení odvolání proti rozhodnutí o zastavení exekuce

V sedmé kapitole se věnuji praktické části bakalářské práce, kde se zaměřuji na exekuce na nepeněžitě plnění, exekuce přímým vynucením vyklizením v případě nezastupitelných plnění vyklizením, odebrání movité věci, rozdělení společné věci, provedením prací a výkonů. Pro praktickou část bakalářské práce jsem si vybrala pověřenou soudní exekutorku paní Mgr. Zuzanu Grosamovou, která pracuje v exekutorském úřadě v Praze 6. Paní Magistra je v této době na mateřské dovolené. Poskytnuté informace ohledně exekucí v exekutorském úřadě jsem získala od pana ředitele Ing. Lukáše Bažanovského, který je hlavní zástupce exekutorského úřadu v Praze 6. Exekutorský úřad vymáhá pohledávky na peněžitá a nepeněžitá plnění po celém území České republiky, podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, subsidiárně použití zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

V samotném závěru bakalářské práce zhodnotím, k jakým závěrům jsem při psaní bakalářské práce dospěla a uvedu úvahy v právní oblasti de lege ferenda.

1 Správní exekuce

1.1 Výkon rozhodnutí

Ke správní exekuci nemusí vůbec dojít, pokud je povinnost dobrovolně splněna. Pokud není povinnost dobrovolně splněna, následují rozhodnutí, které představují samostatné postupy správních orgánů. Účastník může svou povinnost dobrovolně splnit i po zahájení rozhodnutí. Splní-li účastník povinnost v době, kdy bylo zahájeno řízení za účelem rozhodnutí, řízení se ihned zastaví. Výkon rozhodnutí – exekuce je samostatnou součástí ve veřejné správě. Slouží k tomu, aby byla splněna povinnost uložená správním rozhodnutím nebo smírem schváleným správním orgánem za předpokladu, že povinnost nebyla splněna dobrovolně. Osoba která má uloženou povinnost se nazývá v exekučním řízení povinným. Osoba, jíž svědčí právo, které má být vymoženo se nazývá v exekučním řízení oprávněným. Exekuční správní orgány postupují obdobně, jako při obecném správním řízení.²

Postup správních orgánů při správní exekuci je upraven v ustanovení hlavy XI části druhé zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Rozsah a působnost správního řádu je vymezen pozitivně a negativně. Podle pozitivního vymezení upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních a samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob a vykonávací působnost v oblasti veřejné správy. Tyto orgány se označují „Správní orgán“. Správní řád slouží jako procesní úprava pro celou veřejnou správu a vyžaduje důsledné respektování

² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 319

vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Vychází z judikatury Evropského soudního dvora Evropského soudu pro lidská práva.³

1.2 Procesní podmínky správní exekuce

Správní řízení se řídí základními prvky, kterými jsou procesní vztahy, procesní subjekty a procesní úkony. Subjekty řízení je procesní činnost, které ovlivňují proces a mají procesní práva a procesní povinnosti. Ve správním řízení vystupují subjekty veřejné správy, které mají práva a povinnosti. Rozhodují a jsou pověřeny rozhodovat o právech a povinnostech jiných subjektů. Pro tyto účely mají subjekty veřejné správy určitou pravomoc a příslušnost. Další skupinou ve správním řízení mohou vystupovat i subjekty „dotčené orgány“, které vydávají závazná stanoviska územních samosprávních celků. Mohou se účastnit řízení za určitých podmínek a spolupracovat se správními orgány. Splnění procesních podmínek pro správní exekuci může být exekuce provedena. Pokud podmínky nejsou splněny, nemůže být exekuce nařízena ani provedena.

Procesní předpoklady pro výkon rozhodnutí – nadpis 3

- a) Účastník řízení nesplnil dobrovolně uloženou povinnost správním orgánem.
- b) K exekučnímu řízení je vydán podklad pro výkon rozhodnutí exekuční titul
- c) Uplynula lhůta ke splnění povinnosti
- d) Lhůta je propadná (prekluzivní)
- e) Podán návrh na správní exekuci
- f) Exekuční správní orgán (orgán určený k exekuci správním řádem nebo zvláštním zákonem)⁴

³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 39

⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 325

Výkon rozhodnutí je samostatnou částí správního řízení. K zahájení exekučního řízení je nutný podklad pro výkon rozhodnutí. Podle § 105 správního řádu se správní exekuce nařizuje na žádost oprávněné osoby z exekučního titulu nebo z podnětu správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. K vymáhání povinnosti exekuce jsou pouze rozhodnutí vydaná orgány veřejné správy. Správní orgány ukládají účastníkům řízení nějakou povinnost, něčeho se zdržet, něco strpět nebo naopak něco konat. Jak správní orgán i oprávněný se mohou s návrhem na provedení exekuce obrátit na soudního exekutora, který v uvedených případech postupuje podle občanského soudního řádu zákon č. 99/1963 Sb. a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související. K zahájení exekučního řízení je důležité, aby existoval podnět k zahájení exekuce, která zahájí na návrh účastníka řízení nebo ji provádí správní orgán, který ve věci rozhodoval v prvním stupni řízení. Ke správní exekuci nemůže dojít, pokud je obsahem rozhodnutí jen oprávnění. Exekuční titul je základ pro výkon rozhodnutí. Obsahuje rozsah vymezené povinnosti a určuje osobu povinného.⁵

1.3 Povinnosti uložené správním orgánem

- a) Správní exekuci provedenou příslušným správním orgánem určí exekuci správní řád nebo zvláštní zákon. Správní řád určuje exekuční orgány obecní úřady a krajské úřady, které rozhodnutí vydají a samy vykonají.
- b) Exekuce provedenou soudním exekutorem je podle zákona č. 120/2001 Sb. EŘ. Exekuční titul je vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy, platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků, vykonatelný smír. Soudy postupují při výkonu rozhodnutí podle ustanovení občanského soudního řádu zákon č. 99/1963 Sb. Příslušným soudem je soud, kde má povinný bydliště nebo se v obvodu zdržuje. Výkon rozhodnutí soudem se požije

⁵ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 283

v případě, kdy správní orgán si nevystačil s prostředky výkonu rozhodnutí správní cestou.

1.4 Exekuční titul

Exekuční titul je listina vydaná oprávněným orgánem, která má předepsanou formu a ukládá konkrétní osobě povinnost v určité době něco splnit. Rozhodnutí podle § 74 správního řádu je vykonatelné nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je uveden ve výrokové části. Rozhodnutí je předběžně vykonatelné, pokud odvolání nemá odkladný účinek. Podklad pro výkon rozhodnutí je uzavření smíru dle § 141 správního řádu, schválený správním orgánem. Jedná se o smír, ve kterém mohou účastníci řízení uzavřít smír, který schvaluje správní orgán. Správní orgán smír schválí, pokud neodporuje právním předpisům nebo veřejnému zájmu. Ve sporném odvolacím správním řízení, správní orgán přezkoumá napadené rozhodnutí je v rozsahu námitek uvedených v odvolání.⁶

Správní řád rozlišuje povinnosti uložené exekučním titulem na exekuce na peněžitá plnění a exekuce na nepeněžitá plnění. Exekuce na peněžitá plnění se provádějí podle daňového řádu zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Exekuce na nepeněžitá plnění se provádějí podle správního řádu. Exekuční správní titul je pouze vykonatelné správní rozhodnutí správního orgánu nebo smír schválený správním orgánem, který upravuje § 104 správního řádu. Na tomto podkladě se může zahájit správní exekuce. Podmínkou, aby se rozhodnutí nebo smír mohly stát exekučním titulem je vykonatelnost, která nastává nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je uveden ve výrokové části. Předběžně vykonatelné rozhodnutí je v případě, pokud odvolání nemá odkladný účinek a byla stanovena lhůta ke splnění povinnosti jejím uplynutím.⁷

⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 323

⁷ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 201

Vykonatelnost správního rozhodnutí spočívá ve vynutitelnosti, vymahatelnosti státní mocí. V případě správních aktů ukládající povinnost něco dát, něco konat, něco strpět, něčeho se zdržet. U správních aktů, které ukládají povinnost k plnění je vykonatelnost i exekuční proveditelnost a mohou být exekučním titulem.⁸

Exekuční titul se uplatňuje:

- a) U správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, nebo schválil smír
- b) Osoba oprávněná z exekučního titulu (např. věřitel, který má pravomocně přiznanou pohledávku)

Exekučním správním orgánem, který vydal exekuční titul k plnění povinnosti k peněžitému plnění se uplatní:

- a) U obecného správce daně (příslušný celní úřad)
- b) U správního orgánu, který vydal exekučované rozhodnutí v prvním stupni (např. okresní správa sociálního zabezpečení)
- c) U obecního nebo krajského úřadu, Magistrátu hlavního města Prahy nebo úřadu městské části hlavního města Prahy a je orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír.

Exekuční správním orgánem, který vydal exekuční titul k plnění povinnosti k nepeněžitému plnění se uplatní:

- a) U správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír
- b) U obecního nebo krajského úřadu a současně je orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, nebo je správním orgánem jiný orgán územně samosprávného celku, který může požádat o provedení exekuce obce s rozšířenou působností, ve kterém obvodu má sídlo podle § 107 SPŘ.⁹

⁸ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400727-9. s. 174

⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 336

1.5 Správní exekuce k ústavnímu právu vlastnit majetek

Právo vlastnit majetek se řadí do generace lidských práv a patří mezi ně práva individuální, relativní, nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. Z ústavněprávního pohledu je vlastnické právo předpoklad svobody, rozvoje každého jedince. Základ hospodářského systému a ekonomických vztahů ve společnosti, který umožňuje tržní hospodářství a soukromé podnikání. Ústavní ochrana vlastnického práva představuje most od ústavního práva k základním konceptům soukromého práva. Zákony soukromého práva a veřejného práva vlastnické právo dále rozvíjí. Ústavní listina z roku 1920 zůstala v platnosti v období Protektorátu Čechy a Morava. V tomto období byly na základě rasy a národnostní příslušnosti, zbavovány majetku. Docházelo k arizaci židovského majetku. Začalo vyvlastňování zemědělských usedlostí a jejich kolonizaci Němci, kteří zasahovali nelegitimně do vlastnických práv.

V roce 1948 byla vydána nová ústava, do které se promítly nové pořádky zaváděné komunistickou stranou. Vlastnické právo se socialistická právní věda snažila z občanských práv vyjmout. Právo jednotlivce nebo kolektivu používání výrobních prostředků v socialistickém vlastnictví, které bylo využíváno k prospěchu společnosti. Ústava dělila vlastnictví podle komunistického vzoru na vlastnictví socialistické (státní a družstevní), osobní a soukromé. Ustanovení stanovovalo, že v mezích obecných právních předpisů může každý občan nabývat na kterémkoli místě Československé republiky nemovitosti a vykonávat výdělečnou činnost. V ustanovení se uvádělo, že soukromé vlastnictví lze omezit jen zákonem. Ochrana byla pouze formální a v rozporu s ní byla vydávána řada podzákonných norem, která soukromé vlastnictví omezovala. Ustanovení upravovalo vyvlastnění, které bylo možné jen na základě zákona a za náhradu, nebylo-li stanoveno, že náhrada se dávat nemá. Nikdo nesměl zneužívat vlastnického práva ke škodě celku.

V Ústavním zákoně z roku 1960 nebylo vlastnické právo chápáno jako jedno ze základních práv. Docházelo k různým druhům vlastnictví s rozdílnou mírou ochrany. Předmětem státního vlastnictví bylo např. nerostné bohatství a prostředky průmyslové výroby. Socialistické společenské vlastnictví měly dvě

základní formy, státní vlastnictví, které bylo vlastnictvím všeho lidu (národní majetek), a družstevní vlastnictví (majetek lidových družstev). Ochrana socialistického vlastnictví směřovala proti rozkrádání a ničení tohoto majetku. Takovéto jednání bylo přísně sankcionováno trestním zákonem. Nejdůležitějším předmětem byly obytné domy, nemovitosti a zejména pozemky. K tomuto druhu vlastnictví ústava nepřiznávala žádnou ochranu.

Chápat vlastnické právo socialistickou právní vědou bylo naprosto odlišné od demokratických právních států. Po revoluci v roce 1989 dochází k rozsáhlým změnám. Dochází k zakotvení rovnocenného postavení všech druhů vlastnictví a jeho ochrany, byly upraveny obecné podmínky omezení vlastnického práva.¹⁰

Vlastnické právo nesmí být zákonem omezeno s výjimkou případů stanovených v článku 11 odst. 1 V Listině základních práv a svobod zní: „*Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.*“¹¹ Omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu na základě zákona. Veřejná moc musí jednat tak, aby do vlastnického práva jednotlivce sama nezasahovala a poskytla vlastníkově ochranu v případě kdy by jeho vlastnické právo bylo rušeno či omezováno ze stran třetích osob.¹²

Povinnost umožnit oprávněné úřední osobě na místa, kde je potřeba exekuci provést, navazuje na ústavně zakotvenou nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 LZPS zní: „*obydlí nedotknutelné a není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí*“¹³

Oprávněný exekuční orgán provádí exekuci prostřednictvím oprávněných osob, které se řídí podle vnitřních předpisů nebo mají pověření vedoucích

¹⁰ Právo na majetek, dostupné z: doi:https://wiki.iurium.cz/w/Pr%C3%A1vo_na_majetek, [online], [citace 2023-10-03]

¹¹ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, čl. 11 odst. 1, [online], [citace 2023-10-03]

¹² Právo na majetek, dostupné z: doi:Právo na majetek, dostupné z: Právo na majetek – Iurium Wiki, [online], [citace 2023-10-03]

¹³ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, čl. 12 odst. 1, dostupné z: doi:Usnesení č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, čl. 12 odst. 1, [online], [citace 2023-10-03]

správního orgánu, aby prováděly úkony v dané věci. Oprávněný orgán nebo úřední osoba se prokazuje písemným pověřením kde uvádí, na jakém základě exekučního titulu se exekuce provede. a je v něm uvedena oprávněná úřední osoba, která exekuci provede.¹⁴ Oprávněná úřední osoba se prokáže pověřením a má přístup na místa, kde je potřeba exekuci provést. Každá osoba, tedy nejen povinný (např. pronajímatel nemovitosti), kde má povinný sídlo nebo místo k podnikání, je povinen umožnit oprávněné úřední osobě provést prohlídku bytu nebo jiných místností, kde má povinný své věci. Pokud není oprávněné osobě umožněn přístup do místností, bytu může si oprávněná osoba zjednat na tato místa přístup.¹⁵

Ve druhé kapitole a podkapitole se věnuji zásadám správních orgánů a zákonným předpokladům exekuce prováděnou správními orgány. Požadavky jsou kladeny na postupy ve veřejné správě.

2 Zásady správního řízení správní exekuce

2.1 Zásady řízení

Zásady správního řízení jsou procesy, na které navazují některé základní činnosti správních orgánů (např. zásada vyhledávací navazuje na zásadu materiální pravdy) Zásady správního řízení nejsou upraveny ve správním řádu a správní řád je nezná. Neexistuje jednoznačná shoda, kterou můžeme označit za zásady. Správní řízení můžeme označovat za odvětvové principy správního řízení. Upravují rozdělení procesních práv a povinností mezi správním orgánem a účastníky řízení. Jedná se o procesní principy určující pravidla pro zahájení a průběh řízení.¹⁶

¹⁴ JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4. s. 597

¹⁵ JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4. s. 598

¹⁶ FRUMAROVÁ, Kateřina, Tomáš GRYGAR, Olga POUPEROVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo procesní*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400827-6. s. 42

Správní exekuce jsou zásady, které jsou společné pro celé správní řízení. Základní zásady a způsoby provedení správní exekuce upravuje správní řád § 103 až § 105. Pro výkon rozhodnutí se použijí procesní instituty, které chrání povinného a třetí osoby. Zákon stanoví podmínky, kde správní orgán může požit institut odkladu a institut přerušení výkonu rozhodnutí podle správního řádu § 113 a podle daňového řádu § 181. Zastavení exekuce podle správního řádu § 115. Při správní exekuci se použijí zásady, které se vztahují i k civilnímu procesu. V případě exekuce na nepeněžitá plnění se použije zásada upravení občanských soudním řádem.¹⁷

2.2 Procesní zásady

Zásada písemnosti a ústnosti

Zásada písemnosti je dominantní zásadou pro správní řízení. Správní orgán činí všechny úkony písemně a stávají se součástí spisu. Výjimku kdy může stanovit zákon o vyloučení písemné formy je povaha věci správní exekuce realizovaná formou vyklizení nebo odebrání movité věci.

Zásada veřejnosti a neveřejnosti

Zásada veřejnosti je výjimkou, která se váže na zákonem stanovené podmínky a může se vázat k ústnímu jednání před správním orgánem. Správní orgán činí jednání neveřejné. Správní orgán může určit, která část jednání je veřejná. Správní orgán dbá na ochranu informací, na ochranu práv účastníků a utajovaných informací, bude-li ústní jednání veřejné nebo neveřejné.

Zásada dispoziční a zásada oficiality

Zásada dispoziční a zásada oficiality vyjadřují ve správním řízení spojitost se zahájením řízení. Řízení zahajované na návrh je označováno zásadou dispoziční. Řízení zahajované z moci úřední je označováno zásadou oficiality. Zásada dispoziční ve správním řízení se zahajuje na návrh účastníka řízení.

¹⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 321

Řízení se zahajuje dnem, kdy žádost byla doručena místně příslušnému správnímu orgánu (§ 44 odst. 1 SpŘ.).¹⁸ Při uplatnění zásady oficiality zahajuje řízení a určuje jeho předmět správní orgán z moci úřední.¹⁹

Zásada materiální pravdy

Zjištění pravdy je činností rozhodovacích orgánů. Správní orgán před vydáním rozhodnutí nabyt skutková zjištění, potřebné podklady, důkazy svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být uložena povinnost. Pravda představuje úsudky a události ve věcech, osobách a jiných zkoumaných otázkách se skutečností.

Zásada vyhledávací a zásada projednací

Zjištění pravdy je činností rozhodovacích orgánů. Správní orgán před vydáním rozhodnutí nabyt skutková zjištění, potřebné podklady, důkazy svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být uložena povinnost. Pravda představuje úsudky a události ve věcech, osobách a jiných zkoumaných otázkách se skutečností.²⁰

Ve třetí kapitole se věnuji základní činností správních orgánů a zákonnými předpoklady pro výkon rozhodnutí. Veřejná správa při výkonu rozhodnutí respektuje hodnoty vycházející z moci výkonné v materiálním právním státě.

3 Činnosti správních orgánů pro výkon rozhodnutí

3.1 Činnosti správní orgánů

¹⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina, Tomáš GRYGAR, Olga POUPEROVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo procesní*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400827-6. s. 321

¹⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 354

²⁰ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400727-9. s. 357

Požadavky na kvalitu postupů ve veřejné správě jsou označovány jako principy dobré správy. Vychází se z norem ústavního práva, z mezinárodních smluv o lidských právech a svobodách, z dokumentů přijatých z Rady Evropy. Základní činnost správních orgánů upravuje správní řád v § 2 až § 8. Jedná se o právně závazná ustanovení, která od sebe nelze oddělovat a některé z nich účelově opomíjet. Vyjadřují hodnoty, které jsou respektovány při tvorbě zákonů a dalších právních předpisů v činnostech veřejné správy. Týkají se jak procesní úpravy správních orgánů při výkonu působnosti, mohou ovlivňovat i obsahovou (hmotněprávní) při řešení záležitostí.²¹

3.2 Zásady činnosti

Zásada zákonnosti (legality)

„Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu („dále jen právní předpisy“). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.“ (§ 2 odst. 1)

Zákon zneužívání pravomoci

„Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k účelům, k nimž byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena“. (§ 2 odst. 2)

Zásada ochrany práv osob nabytých v dobré víře a jejich oprávněných zájmů

„Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu“. (§ 2 odst. 3)

Zásada předvídatelnosti (legitimního očekávání)

²¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400727-9. s. 334

„Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly“.
(§ 2 odst. 4)

Zásada zjištění stavu věci, o které nejsou důvodné pochybnosti

„Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2“. (§ 3)

Veřejná správa jako služba veřejnosti

„Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstřícně“. (§4 odst. 1)

Veřejná správa jako služba veřejnosti

„Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstřícně“. (§4 odst. 1)

Zásada přednosti smírného odstranění rozporů

„Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí ve věci“. (§ 5)

Zásada procesní rovnosti

„(1) Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou“.

„(2) Tam, kdy by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění“. (§ 7 odst. 1,2)

Zásada rychlosti a hospodárnosti

„(1) Správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80)“.

„(2) Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Správní orgán opatřuje podklady přednostně s využitím úřední evidence, do níž má přístup. Podklady osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis“. (§ 6 odst. 1,2)

Zásada vzájemné spolupráce správních orgánů

*„(1) Správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní orgány bezodkladně upozornit“.*²²

„(2) Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy“.
(§ 8 odst. 1,2)

Ve čtvrté kapitole se věnuji exekuci na peněžitá plnění podle daňového řádu, který vychází ze zásad upraveným občanským soudním řádem.

4 Exekuce na peněžitá plnění

Exekuce na peněžitá plnění se uplatňují postupy pro správu daní (§ 106 odst. 3 SPŘ) a použijí se ustanovení daňového řádu. Exekučním správním orgánem pro peněžitá plnění je obecný správce daně podle zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Věcnou příslušnost vykonávají celní úřady (§ 8 odst. 2 CelSpr). Správa daní je soubor činností, která zjišťuje, stanovuje, vymáhá, kontroluje a vybírá peněžitá plnění. V rámci dělené správy, přijímají peněžitá plnění do státního rozpočtu, státních fondů, nebo rozpočtů územních a

²² JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4. s. 51

samosprávných celků. Správcem daně na peněžitá plnění se řídí správním orgánem, který uložil platební povinnost.

Ve zvláštních případech stanovuje zvláštní zákon, kdy exekučním správním orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, nebo schválil smír, exekuci provádí jiný správní orgán (např. finanční úřad). Exekučními správními orgány pro peněžitá plnění jsou celní úřady nebo územní finanční orgány.

Peněžitá plnění jsou určena pro příjem veřejného rozpočtu. Vymáhají je krajské úřady, které vydaly rozhodnutí v prvním stupni orgánem kraje (§ 106 odst. 2 SPŘ), orgány hl. města Prahy a orgány městských částí, které vydaly rozhodnutí v prvním stupni (§ 119 odst. 2 ZHMP), Celní úřady zákon č. 185/2004 (§ 5 odst. 4 písm. m), zajišťují vymáhání peněžitých plnění, územní finanční orgány § 1 zákon č. 531/1990 Sb., zákon o územních finančních orgánech, obecní úřady, které vydaly rozhodnutí v prvním stupni orgánem obce (§ 106 odst. 2 SPŘ). O provedení exekuce může požádat obecní úřad celní úřad.

4.1 Způsoby exekuce na peněžitá plnění

Způsob provedení exekuce na peněžitá plnění jsou uvedeny v daňovém řádu zákon č. 280/2009 Sb. § 178. Při uplatnění peněžitých plnění se postupuje podle příslušných ustanovení podle občanského soudního řádu. Vydáním exekučního příkazu je zahájeno exekuční řízení. Ve výroku exekučního příkazu jsou uvedeny náležitosti o způsobu provedení daňové exekuce, o výši nedoplatku, o výši nákladů a odkaz na exekuční titul. Daňová exekuce se provádí výkonem rozhodnutí a vydáním exekučního příkazu.²³ Pro výkon rozhodnutí daňové exekuce platí pravidla obsažená v občanském soudním řádu. Exekuční správní orgán vyrozumí poddlužníka o právní moci exekučního příkazu do vlastních rukou.

4.2 Výkon rozhodnutí na peněžitá plnění

Správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír nebo osoba oprávněná z exekučního titulu, mohou o provedení exekuce na

²³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 330

peněžitá plnění požádat soud nebo soudního exekutora § 28 až § 108 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Obecní úřad nebo krajský úřad je exekučním správním orgánem, je-li současně správním orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, nebo který schválil smír. Soudy postupují při správních rozhodnutích podle občanského soudního řádu. Návrh na správní exekuci soudem lze provést pokud nevystačí prostředky a možnosti výkonu správní cestou. Návrh na správní exekuci soudem lze provést byla-li správní exekuce nebo daňová exekuce bezvýsledná.²⁴

Exekuce na peněžitá plnění lze provést:

- Srážkami ze mzdy a jiných příjmů
- Příkázáním pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb
- Prodejem movitých věcí a nemovitých věcí
- Postižením jiných majetkových práv²⁵

4.2.1 Srážky ze mzdy

Plátce mzdy je povinen od okamžiku doručení exekučního příkazu, provádět ze mzdy dlužníka stanovené srážky a nevyplácet sražené částky dlužníkovi. Při srážkách ze mzdy se vychází z ustanoveních občanského soudního řádu zákon č. 99/1963 Sb. Respektuje se základní částka, která nesmí být překročena § 277, 278 o.s.ř. Dlužník může požádat správní orgán o možnost snížení sražené částky. Na snížení částky není právní nárok, je ve věci správního uvážení exekučního správního orgánu. Dlužník nemá možnost uplatnit opravný prostředek.²⁶

4.2.2 Příkázání pohledávky z účtu

²⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 326

²⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 329

²⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 330

Odepsání peněžních prostředků z dlužníkovy účtu běžného, vkladového nebo jiného účtu, vedeného v jakékoliv měně, poskytovateli platební služeb povinnosti přímo ze zákona. V exekuční příkazu je uvedena částka, která je vyplacena exekučnímu správnímu orgánu. Exekuční příkaz se doručuje poskytovateli dříve než dlužníkovi. Příslušná ustanovení se uplatní v o. s. ř.

4.2.3 Prodej movitých a nemovitých věcí

Movité věci se provedenou jejich sepsáním a jejich prodejem. Podle § 322 OSŘ. Seznam věcí, které jsou v rámci daňové exekuce sepsány, se uvádí v exekučním příkaze. Po doručení exekučního příkazu nesmí dlužník s věcmi nakládat. Dlužníkovi se doručí exekuční příkaz při příchodu daňového exekutora na místo soupisu věcí. Sepsané věci se prodají v dražbě podle OSŘ. V zákoně OSŘ, jsou uvedeny pravidla a postupy dražby.

U prodeje nemovitostí daňové exekuce se může pouze v případě, že nemovitost je ve vlastnictví dlužníka. Dlužník nesmí od doby, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, převést nemovitost na jinou osobu nebo ji zatížit. Právní úkon by nebyl platný. Exekuční správní orgán doručí exekuční příkaz k příslušnému katastrálnímu úřadu. Po právní moci exekučního příkazu je ustanoven znalec pro ocenění nemovitosti. V případě, že výtěžek z dražby nepostačuje na pokrytí pohledávek, uhradí se exekuční náklady, a poté pohledávky, které jsou zajištěné zadržovacím právem a následně další pohledávky.²⁷

4.2.4 Pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb

Odepsání peněžních prostředků z dlužníkovy účtu běžného, vkladového nebo jiného účtu, vedeného v jakékoliv měně, poskytovateli platební služeb povinnosti přímo ze zákona. V exekuční příkazu je uvedena částka, která je vyplacena exekučnímu správnímu orgánu. Exekuční příkaz se doručuje poskytovateli dříve než dlužníkovi. Příslušná ustanovení se uplatní v o. s. ř.

²⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 333

4.2.5 Postižení jiných majetkových práv

Dlužník má jiné právo při způsobu vymáhání, které má majetkovou hodnotu. Není spojeno s osobou povinného, je převoditelné na jiného. Jedná se např. o podíl v obchodní společnosti, členská práva a povinnosti v družstvu. Jiným majetkovým právem rozumíme finanční prostředky dlužníka na běžném účtu, vkladovém nebo jiném účtu někoho jiného. Finanční prostředky uloženy na účtu, které jsou součástí společného jmění manželů. Majitelem účtu je manžel nebo jiná osoba odlišná od dlužníka a mají postavení poddlužníka²⁸

4.2.6 Odklad a zastavení exekuce

Správce daně může částečně nebo úplně odložit daňovou exekuci, na návrh dlužníka nebo z úřední povinnosti. Správce daně šetří skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku. Zastavení daňové exekuce upravuje § 181 odst. 2 daňového zákona. „*Pominou-li důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce a nedojde-li k jejímu zastavení, rozhodne správce daně o pokračování v daňové exekuci*“.

Rozhodnutí o odložení, pokračování nebo zastavení daňové exekuce se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. Pro uvedené rozhodnutí nelze podat opravný prostředek.²⁹

4.2.7 Dělená správa

Orgán veřejné moci, který uložil platební povinnost k peněžitému plnění v rámci dělené správy, není příslušný ke správě placení. Provedení peněžitého plnění provede jiný příslušný správní orgán veřejné moci, který platební povinnost k peněžitému plnění uložil. Správní orgán, který rozhodl o uložení platební

²⁸ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 331

²⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. 333

povinnosti, předá příslušnému správci daně. Správní orgán předá údaje ve lhůtě 30 dnů správci daně po marném uplynutí lhůty splatnosti.

4.2.8 Exekuční náklady

Exekuční náklady hradí dlužník, pokud daňová exekuce nebyla provedena neoprávněně. Exekučními náklady jsou i sankce, v případě neoprávněné exekuce a náklady hradí exekuční správní orgán. Exekuční náklady tvoří nařízení exekuce, náklady vzniklé při provádění daňové exekuce. V exekučním příkaze, jsou exekuční náklady součástí výroku, nebo jsou stanoveny samostatným rozhodnutím. Náklady činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena. Nejméně je částka 500,- Kč nejvíce 500.000,- Kč. Hotové výdaje se oznamují dlužníkovi samostatným rozhodnutím. Dlužník je povinen je uhradit do 15 dnů od doručení rozhodnutí.³⁰

4.2.9 Pluralita procesních režimů lato sensu

4.2.10 Správní exekuce lato sensu

Pluralita procesních režimů, je realizace nuceného vymození povinností exekučním titulem podle (§ 104 SPŘ). Procesní režimy rozlišují povinnosti vymožené správním exekučním titulem podle:

1. Správního řádu, vlastní procesní úpravu mají exekuce na nepeněžitá plnění podle (§ 107 až 129 SpŘ). Postup neodkazuje na jiné právní předpisy upravujících v exekučním řízení nebo výkon rozhodnutí např. (daňový řád, exekuční řád, občanský soudní řád). Exekuce na peněžitá plnění je uplatněna komplexně. Zamezuje výkladovým nejasnostem přiměřeného použití občanského soudního řádu. Právní úprava správních exekucí na nepeněžitá plnění, lze považovat za komplexní v porovnání s úpravou EŘ. Nutnost vyloučit přiměřeného použití OSŘ výkladovým nejasnostem

³⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 335

lze právní úpravou správních exekucí na peněžitá plnění ve správním řádu se považuje za nedůsledný. Exekuce na peněžitá plnění správní řád stanoví na použití postupů pro správu daní (DŘ). Zákonodárci opomněli, že daňový řád na provedení exekuce zakotvil subsidiárně použití OSŘ. Exekuce na nepeněžitá plnění došlo k vyloučení použití OSŘ, na peněžitá plnění nikoliv.

2. Daňového řádu se subsidiárním použitím občanského soudního řádu. Tento proces se uplatní pro správní exekuce na peněžitá plnění. Správní řád odkazuje na postupy pro správu daní, které jsou upraveny v DŘ. Daňový řád neupravuje postupy komplexně a použijí se postupy daňového řádu podle (§ 177 odst. 1), kde zakotvuje podpůrné použití OSŘ.

3. Exekučního řádu se subsidiárním použitím občanského soudního řádu. Podle (§ 105 odst. 2 SPŘ) může správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír a osoba oprávněná z exekučního titulu požádat o provedení exekuce soudního exekutora. Výčet exekučních titulů obsažených v § 40 odst. 1 EŘ, patří vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci a jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry, který připouští zákon. Správní exekutor může být požádán o provedení správní exekuce lato sensu na peněžitá tak nepeněžitá plnění. Bez této žádosti exekučního návrhu (§ 37 EŘ) není možné, aby exekutor započal úkony k provedení exekuce. Exekuční řízení v režimu EŘ je zahájeno na návrh.³¹

V páté kapitole se věnují exekucím na nepeněžitá plnění, podle ustanovení části druhé hlava XI. díl třetí správního řádu. Při postupech se použijí základní zásady správního řízení a postupy ve správním řízení hlava I až X správního řádu. V bakalářské práci se věnují způsobu provedení exekuce na nepeněžitá plnění, přímým vynucením povinnosti exekuce vyklizením.

³¹ FRUMAROVÁ, Kateřina, Tomáš GRYGAR, Olga POUPEROVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo procesní*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807400-827-6. s. 375

5 Exekuce na nepeněžitá plnění

Exekuce na nepeněžitá plnění upravuje postupy exekučního správního orgánu správního řádu (část druhá hlava XI. díl 3. SpŘ). Podle § 107 odst. 1 správního řádu je exekučním správním orgánem příslušným k exekuci pro vymáhání nepeněžitých plnění správní orgán podle § 105 odst. 1 písm. a) správního řádu. Správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni (nalézací správní orgán), nebo který schválil smír. Při exekuci na nepeněžitá plnění jsou vyloučeny procesní instituty prominutí, zmeškání úkonu, obnova řízení nebo vydání nového rozhodnutí. Nepeněžitým plněním se rozumí povinnost něco dodat, vydat, vykonat, něčeho se zdržet, něco strpět.³²

Exekučními správními orgány oprávněné k exekuci jsou orgány moci výkonné, které vydají rozhodnutí v prvním stupni. (popř. schválili smír). Rozhodnutí, které vydají orgány obce nebo kraje je exekučním orgánem obecní úřad nebo krajský úřad. Obecní úřady obce s rozšířenou působností jsou exekučním orgánem, pokud o to požádá jiný správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír a má sídlo v jeho správním obvodu.³³ Správní orgán zvažuje okolnosti konkrétního případu před nařízením vlastní exekuce a využívá všech možností k dobrovolnému splnění uložené povinnosti. Správní orgán může podle okolností případu zvážit a vyzvat před nařízením exekuce a využít možnosti k dobrovolnému splnění povinného ke splnění nepeněžitě povinnosti exekuční výzvou. Před vydáním exekuční výzvy správní orgán posoudí a zváží, zda tímto postupem nehrozí nebezpečí zmaření exekuce.

5.1 Exekuční výzva

Exekuční výzva předchází uplatnění exekučního titulu. Vydává se usnesením. Náležitosti jsou obsaženy v § 68 SPŘ. Vydává se v písemné formě a je doručena všem účastníkům exekučního řízení (povinnému a oprávněnému

³² FRUMAROVÁ, Kateřina, Tomáš GRYGAR, Olga POUPEROVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo procesní*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-807400-827-6. s. 379

³³ Hendrych Dušan a kolektiv, *správní právo obecná část*, 6. vydání, Praha 2006, C.H. Beck 1995, ISBN 80-7179-442-2. s. 395

z exekučního titulu). Správní řád § 109 stanoví obligatorní obsahové náležitosti exekuční výzvy. Stanoví náhradní lhůtu v níž má být povinnost splněna. Exekuční správní orgán může lhůtu prodloužit na žádost povinného. V exekuční výzvě je výslovné upozornění na následky marné uplynutí lhůty ke splnění uložené povinnosti. Pokud nebude nepeněžitá povinnost splněna v určené náhradní lhůtě, správní orgán po marném uplynutí nařídí exekuci, na kterou je povinný exekuční výzvě upozorněn. Proti exekuční výzvě se nelze odvolat.³⁴

5.2 Způsoby nařízení exekuce

Návrh na nařízení exekuce podal správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír, nebo osoba oprávněná z exekučního titulu, které vyplývá právo vůči povinnému, a povinný je zavázán konkrétní stanovenou a vynutitelnou povinností. Předpoklad k exekučnímu řízení je vydání exekučního příkazu. Exekuční správní orgán vydá z moci úřední nebo na žádost oprávněného subjektu exekuční příkaz. Exekuční příkaz je formou usnesení, obligatorní náležitosti stanoví správní řád. Vydává se písemnou formou a doručuje se všem účastníkům exekučního řízení. Exekuční příkaz je srozumitelný, jednoznačný, kde je přesně uvedeno, koho se týká, jaké věci jsou exekucí postiženy. Součástí příkazu je poučení o oprávněném prostředku. Zákon vylučuje opravný prostředek proti exekučnímu příkazu.

5.3 Způsob provedení exekuce

Exekuční správní orgán provede na žádost oprávněné osoby nebo z moci úřední exekuci na nepeněžitá plnění. Žádost o exekuci může podat jiný správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír, není orgánem moci výkonné. Základem je vydání exekučního příkazu. Účastníky řízení jsou osoby, kterým vyplývají práva z exekučního titulu. Dalším osobám vyplývají práva nebo povinnosti. Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy byla doručena žádost exekučnímu správnímu orgánu. K provedení exekuce se použijí zásady správního

³⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 337

řízení a další postupy správních orgánů hlava I až X správního řádu. Exekuci provede oprávněná úřední osoba.

Exekuci k vymožení nepeněžitě povinnosti lze provést způsoby:

- náhradním výkonem v případě zastupitelných plnění
- přímým vynucením v případě nezastupitelných plnění vyklizením, odebráním movité věci a předvedením
- ukládáním donucovacích pokut³⁵

5.3.1 Náhradní výkon

Exekuce náhradním výkonem na nepeněžitá plnění je uložení povinnosti povinnému, aby provedl nějakou práci nebo výkon, který může provést i jiná osoba než povinný. Správní orgán v exekučním příkaze uvede jmenovitě osobu, která uvedenou činnost za povinného provede. Jiná osoba musí s provedením práce nebo výkonu písemně souhlasit. Práce a výkony se činí na nebezpečí povinného. Bude-li nařízen takový druh exekuce, musí být vymezen rozsah práce (výkon), kterou měl podle exekučního titulu učinit povinný.

5.3.2 Přímé vynucení

Exekuce přímým vynucením je druh exekuce na nepeněžitá plnění. Správní řád uvádí demonstrativní výčet způsobů přímého vynucení:

- vyklizení nemovitosti, stavby, bytu, místnosti nebo jiných prostor
- odebráním movité věci
- předvedením

5.3.3 Ukládání donucovacích pokut

Exekuce ukládáním donucovacích pokut se použije jako subsidiární prostředek a mírnější prostředek pro vynucení uložené povinnosti. Exekuce spočívá v tom, že se splnění povinnosti vymáhá postupným ukládáním

³⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 342

donucovacích pokut do výše nákladů na náhradní výkon až do výše částky 100 000,- Kč. Pokuty se vybírají a exekuci činí správní orgán, který je uložil. Pokuty vybírá a exekuci činí správní orgán, který je uložil. Při vybírání pokut postupuje správní orgán podle daňového řádu, protože se jedná o exekuci na peněžité plnění. Rozhodnutí o uložení pokuty se doručuje povinnému, který může podat opravný prostředek odvolání. Ve výrokové části stanoví správní orgán lhůtu pro zaplacení pokuty.³⁶

5.3.4 Odložení a přerušení exekuce

Exekuční správní orgán může využít institutu správního řízení odložení nebo přerušení exekuce. Exekuční správní orgán posuzuje vážné důvody odložení nebo přerušení exekuce v každé konkrétní situaci zákonem stanovených podmínek. Žádost povinného o odložení a přerušení exekuce z důvodu posečkání splnění povinnosti, musí být splněny zákonné podmínky. Povinný předloží žádost o odložení nebo přerušení exekuce písemně nebo ústně do protokolu u exekučního správního orgánu. Exekuční správní orgán může odložit nebo přerušit exekuci bez žádosti povinného ve dvou případech:

- vyplývá přímo ze zákona
- exekuční správní orgán odloží nebo přerušit exekuci z moci úřední

Správní orgán odloží nebo přerušit exekuci, pokud obdržel podnět od jiného správního orgánu nebo prošetřuje skutečnosti pro zastavení exekuce (§ 95 odst. 5 nebo § 100 odst. 6 SPŘ). Exekuční správní orgán rozhodne o odložení nebo přerušení exekuce usnesením. Usnesení se oznamuje povinným a není přípustné odvolání. Usnesení je přezkoumatelné jako exekuční příkaz v přezkumném řízení. Opravným prostředkem proti usnesení jsou přípustné námitky.

5.3.5 Zastavení exekuce

³⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 351

Exekuci lze zastavit za podmínek, které jsou stanovené v zákoně:

- z moci úřední
- na žádost povinného

Exekuční správní orgán uvede v usnesení přesný důvod zastavení exekuce a uvedou se řádné důvody. Exekuční správní orgán zastaví exekuci usnesením (§ 115 SPŘ.) Pokud jsou s vymáhanou exekucí spojeny vyšší náklady, než je výnos exekuce, správní orgán exekuci zastaví. Usnesení o zastavení exekuce se doručí povinnému a není přípustné odvolání. Proti usnesení jsou přípustné námitky podle správního řádu. Oprávněný může podat žádost o zastavení exekuce z exekučního titulu. Exekuční správní orgán exekuci zastaví, mimo exekuci, která byla nařízena z moci úřední.

5.3.6 Námitky

Námitky jsou řádným opravným prostředkem proti usnesení v exekučním řízení. Můžou se podat v průběhu řízení. Exekuční správní orgán zamítne námitky pro jejich nepřípustnost v případě, že bylo již vykonáno napadené usnesení nebo proveden jiný správní úkon. Námitky nemají žádné procesní lhůty. Námitky nemají odkladný účinek na výkon usnesení nebo podání úkonu. Zákon uvádí důvody, kdy odkladný účinek námitky mají. Správní orgán rozhoduje o odkladném účinku formou správního rozhodnutí. Námitky může podat povinný nebo osoby, kterým vzniká povinnost ke správním úkonům.

5.3.7 Exekuční náklady

Exekuční náklady vznikají v souvislosti s exekucí (§ 116 SPŘ.). Exekuční náklady povinného tvoří paušální částku 2 000,- Kč a hotové výdaje při provedení samotné exekuce. Ostatní náklady jsou k tíži správního orgánu a zákon stanoví výši exekučních nákladů a podmínky jejich náhrady. Správní orgán je převede v plné výši na toho, kdo je povinen je uhradit. O exekučních nákladech rozhoduje exekuční správní orgán formou správního rozhodnutí. Proti rozhodnutí je přípustné odvolání. Dojde-li ke smrti povinného, povinnost hradit exekuční náklady

přechází na dědice. Jedná-li se o nezletilou osobu, za náklady odpovídá zákonný zástupce.³⁷

6 Vybraná judikatura

6.1 Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu daňové řízení

6.2 Pokračování daňové exekuce

Josef K. proti finančnímu úřadu v Libochovicích o pokračování daňové exekuce, o kasační stížnosti žalobce.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2006, čj. 1 Afs 154/2005-64)

„Dne 26. 5. 2004 rozhodl žalovaný o pokračování daňové exekuce nařízené exekučním příkazem na prodej nemovitosti ze dne 28. 2. 2002 a odložené rozhodnutím ze dne 24. 5. 2002. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal námitku, té však žalovaný nevyhověl rozhodnutím ze dne 26.10. 2004“.

„Žalobce v kasační stížnosti proti tomuto usnesení vytýkal krajskému soudu mj. to, že odmítnutím žaloby mu odepřel právo na soudní ochranu. Nejvyššímu správnímu soudu v této souvislosti navrhl přerušení a podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení § 70 písm. c) soudního řádu správního“.

NSS: *„Napadené rozhodnutí se nedotýká přímo těch práv účastníka, která zakládá hmotné právo, ale zasahuje jen do práv daných pro vlastní vedení řízení. Podle čl 36 odst. 2 věty druhé Listiny základních prav a svobod nesmí být z pravomoci soudu vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod dle listiny. Toto ustanovení však navazuje na první větu uvedeného článku. Druhá věta tohoto ustanovení má na mysli jiná základní práva a svobody než základní právo na soudní ochranu, neboť v opačném případě by vyloučení*

³⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 341

práva na soudní ochranu bylo vždy v rozporu s Listinou a dovětek první věty druhého odstavce čl. 36 Listiny by neměl smysl“³⁸

„Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl“.

6.3 Vybraná judikatura

6.4 Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu daňové řízení

6.5 Odvolání proti zastavení daňové exekuce

MUDr. Jiří S. proti Finančnímu úřadu v Hradci Králové o zastavení daňové exekuce, o kasační stížnosti žalobce.

(Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 Afs 14/2012-24)

„Stěžovatel se neztotožnil s odkazem krajského soudu na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je úprava promlčení daňových nedoplatků upravená v zákoně o soustavě daní nepoužitelná ve smyslu čl. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky. Dle § 4 odst. 3 zákona o soustavě daní bylo možné daň vyměřit či vymáhat nejpozději do deseti let počítaných od konce kalendářního roku, v němž byl poplatník povinen podat přiznání. Oproti tomu § 70 odst. 2 daňového řádu z roku 1992 obsahoval dvacetiletou objektivní lhůtu pro promlčení daňových nedoplatků a tato lhůta se počítala až od konce roku, v němž se nedoplatek stal splatným“.

NSS: *„Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že možnost podat řádný opravný prostředek proti rozhodnutí o zastavení exekuce dle § 181 odst. 4 daňového řádu z roku 2009 je daňovému dlužníku odňata pouze v případě pozitivního rozhodnutí o zastavení daňové exekuce. Rozhodnutí, jímž*

³⁸ Sbírka nssoud.cz, daňové řízení, dostupné z: <https://sbirka.nssoud.cz/cz/danove-rizeni-pokracovani-danove-exekuce-rizeni-pred-soudem-kompetencni-vyluka-exekuce>. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-03-10].

*správce daně zamítne žádost daňového dlužníka na zastavení z důvodu promlčení, resp. prekluze práva vymáhat daňový nedoplatek, není rozhodnutím ve smyslu § 181 odst. 3 uvedeného zákona, a proto je proti němu odvolání přípustné (§ 109 odst. 1 téhož zákona).*³⁹

„Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc podstoupil k vyřízení Finančnímu ředitelství v Hradci Králové“.

V sedmé kapitole v praktické části bakalářské práce, se věnuji exekucím na nepeněžitě plnění uložením povinnosti vyklizením, odebrání movité věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů. Pro praktickou část jsem se obrátila na svojí dlouholetou kamarádku paní Janu Konečnou, která pracuje v exekutorském úřadě Mgr. Grosamové deset let na ekonomicko správním oddělení. Mým cílem bylo se s paní Mgr. Grosamovou setkat, abych si mohla doplnit důležité informace k bakalářské práci. Kamarádka Jana mi sdělila, že paní Mgr. Grosamová je na mateřské dovolené. Zástupce, který je jmenovaný za paní Mgr. Grosamovou je pan ředitel Ing. Lukáš Bažanovský, který mi poskytl materiály k exekucím na nepeněžitě plnění, povahou uložené povinnosti vyklizení, která se řídí zákonem č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutore a subsidiárním použití zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

7 Exekutorský úřad Mgr. Zuzany Grosamové

7.1 Soudní exekutor

Soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů, vykonatelných rozsudků, rozhodčích nálezů, notářských zápisů nebo exekutorských zápisů. Se svolením k vykonatelnosti jsou rozhodnutí orgánů státní správy a samosprávy, vykonatelných rozhodnutí nemocenského pojištění a sociální zabezpečení. Soudní exekutor může provést exekuci na peněžitě částky:

- srážky ze mzdy a jiných příjmů

³⁹ Sbírka nssoud.cz, daňové řízení, dostupné z: <https://sbirka.nssoud.cz/cz/danove-rizeni-pokracovani-danove-exekuce-rizeni-pred-soudem-kompetencni-vyluka-exekuce>. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-03-10].

- srážky peněz z účtu
- příkázáním pohledávky
- prodejem movitých věcí a nemovitostí

Způsob provedení exekuce na nepeněžitě plnění:

- vyklizením
- odebráním věci
- rozdělením společné věci
- provedením prací a výkonů

Exekutor rozhoduje o způsobu provedení exekuce. Může provést exekuci prodejem zástavy, tento nový zákonný způsob přináší efektivnější a rychlejší uspokojení práva věřitelů. Odměnu soudního exekutora hotových výdajů hradí dlužník. Náklady exekučních řízení vymůže sám exekutor na základně vlastního příkazu.⁴⁰

Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy exekuční návrh došel exekutorovi. V exekučním návrhu jsou označeni účastníci řízení, oprávněný a povinný. Exekuce se provede jen na návrh oprávněného nebo na návrh toho na koho bylo převedeno právo z rozhodnutí podle § 36 odst. 3 a 5 EŘ.⁴¹

7.2 Exekuce vyklizení

Návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo správní exekuci může podat osoba oprávněná z exekučního titulu, správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo schválil smír. Uvedené subjekty mohou požádat o provedení exekuce soudního exekutora § 28 a § 108 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Soud postupuje při správních rozhodnutí podle ustanovení občanského soudního řádu zákon č. 99/1963 Sb.⁴²

⁴⁰ Exekutor, dostupné z: Náplň činnosti exekutora, a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související, 1. vydání Praha 2005, C.H. Beck. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2023-03-10].

⁴¹ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 233

⁴² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0. s. 326

7.3 Pověření exekutora

Soud usnesením nařídí exekuci a provedením exekuce pověří exekutora do 15 dnů, pokud jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Usnesení obsahuje označení exekučního soudu, označení exekutora, označení exekučního titulu a orgánu, který usnesení vydal, označení oprávněného a povinného, označení povinnosti, která má být exekucí vymožena § 44 odst. 1 § 46 odst. 5 EŘ. Usnesení se doručuje oprávněnému a povinnému do vlastních rukou. Povinnému se doručí společně s návrhem na nařízení exekuce.⁴³

7.4 Vyklizení

Výkon rozhodnutí ukládá a navrhuje, aby povinný vyklidil nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost. Soud nařizuje výkon rozhodnutí po právní moci usnesení a výkon rozhodnutí se provede § 340 odst. 1 OSŘ. Povinný je vyzooměn 15 dnů předem, kdy bude vyklizení provedeno. Soud ve výkonu rozhodnutí provede opatření, aby z vyklizovaného objektu byly odstraněny věci, které patří někomu jinému nebo se souhlasem povinného byly umístěny ve vyklizovaném nebo na vyklizovaném objektu. Z objektu je vykázán povinný a všichni, kdo se zdržují v objektu na základě práva povinného. Odstraněné věci z vyklizovaného objektu se odevzdají povinnému nebo některému ze zletilých příslušníků domácnosti § 341 odst. 1 a 2 OSŘ.

Pokud není nikdo přítomen, kdo by mohl věci převzít nebo převzetí věcí je odmítnuto, věci se sepíší a dají se na náklady povinného do úschovy obce nebo do jiné úschovy. Pokud si povinný nevyzvedne věci u obce nebo v jiné úschově do šesti měsíců, kde byly uschovány, prodají se na návrh obce (schovatele). Výtěžek vyplatí soud povinnému po srážce nákladů úschovy a nákladů prodeje. Věci, které se nepodaří prodat, soud nabídne obci nebo schovateli za dvě třetiny odhadní ceny. Odmítnutí převzetí věcí připadají státu.

⁴³ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 233

Výkon rozhodnutí může zahrnovat:

- Vyklizení trvalé, jednorázové, návrat povinného se do objektu nepředpokládá.
- Vyklizení dočasné, stanovená doba je uvedena v exekučním titulu (např. vyklizení bytu nájemcem za účelem provedení úpravy, přestavby, které vyžaduje vyklizení bytu nájemcem).

7.5 Vyklizení bez náhrady

Exekuční titul ukládá povinnému, aby vyklidil nemovitost nebo její část (např. stavbu). Exekuční titul neukládá zajistit bytovou náhradu ani přístřeší. Rozhodnutí nemusí obsahovat, že k vyklizení může dojít bez náhrady.

Vyklizení uplynutím lhůty plnění nastává:

- 15. dnem od právní moci rozsudku vyklizením bytu
- 3 dny od právní moci rozsudku, vyklizení jiných objektů

Výkon rozhodnutí vyklizením se nařídí u nemovitosti stavby, která není spojena se zemí pevným základem a je věcí movitou. Výkon rozhodnutí se nařizuje, pokud exekuční titul je materiálně vykonatelný a ukládá povinnému povinnost vyklidit přesně specifikované prostory (pozemky, nebo jejich části). Exekuční titul ukládá povinnému vyklidit určité prostory. Pokud v exekučním titulu není uvedeno poskytnutí náhrady, exekuční titul je vykonatelný uplynutím lhůty k plnění.

7.6 Vyklizení s náhradou

Rozhodnutí ukládá povinnému, aby vyklidil dům nebo byt. Je-li z výkonu rozhodnutí patrné, aby byl zajištěn určený způsob náhrady za ztráty práva, soud nařídí výkon rozhodnutí, pouze v případě, že má povinný zajištěn způsob náhrady, který byl určen ve vykonatelném rozhodnutí.

Zajištění způsobu náhrady pro povinného je povinen prokázat oprávněný. Veřejná listina prokazuje, že náhrada je pro povinného zajištěna a odpovídá vykonávanému rozhodnutí. V případě, že zajištění není prokázáno veřejnou

listinou, nebo z listiny není patrné, že zajištěná náhrada odpovídá náhradě v exekučním titulu, soud provede jednání a dokazování za účelem, zajištění náhrady pro povinného a odpovídá exekučnímu titulu. Soud doručí povinnému vyzoomění 15 dnů předem, kdy má být vyklizení provedeno. Vyzoomí oprávněného a příslušný orgán obce. Pokud soud přiznal povinnému náhradní bydlení, provede se výkon rozhodnutí podle § 341 odst. 1 OSŘ. Odstraněné věci se přestěhují do náhradního obydlí.

Náhradní byt, je podle podmínek rovnocenný bytu, který se vyklízí. Náhradním ubytováním je byt o jedné místnosti nebo podnájem v zařízené nebo nezařízené části jiného bytu. Přístřeší není bytovou náhradou. Přístřeší u vyklizované osoby se rozumí provizorium do doby, než si opatří řádné ubytování a prostor k uskladnění bytového zařízení.

Vykonavatel předá náhradní obydlí povinnému nebo zletilému příslušníkovi domácnosti. Odmítne-li náhradní obydlí převzít, uloží se klíče u soudu nebo orgánu obce a povinný se vyzoomí. Pokud povinný bez vážného důvodu nezačne užívat náhradní obydlí bez vážného důvodu do šesti měsíců, práva povinného k náhradnímu obydlí uplynutím lhůty zanikají.⁴⁴

7.7 Vyklizení zákonná překážka

Výkon rozhodnutí vyklizení není přípustné, pokud osoba, která má být vyklizena je pro nemoc upoutaná na lůžko, jde o ženu v šestinedělí nebo ve vyšším stupni těhotenství a výkon by mohl vážně ohrozit zdravotní stav osoby. Exekuce je v tomto případě nepřístupná a dojde k jejímu přerušení nebo odložení. Za tímto účelem si nechá předložit oprávněná úřední osoba lékařské potvrzení. Pokud má úřední osoba podezření, že předložené vyjádření od odborného lékaře není objektivní, má pochybnosti o jeho správnosti, oprávněná osoba si vyžádá odborné lékařské vyjádření sama. Provedení exekuce se odkládá, nebo přerušuje usnesením. Proti usnesení vydaném exekučním správním orgánem se nelze odvolat. Povinný nebo jiná osoba, kterým z úkonu vyplývá povinnost, můžou podat

⁴⁴ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3. s. 1 731

námítky, o kterých rozhoduje exekuční správní orgán. V usnesení, kterým se odkládá nebo přerušuje exekuce je obsažena v poučení, které je povinou náležitostí usnesení.⁴⁵

7.8 Vyklizení odměna

Odměna za provedení exekuce vyklizením exekutorovi činí 10 000,- Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost. Splní-li povinný ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy splnění vymáhané povinnosti, vymáhaný úrok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, náleží exekutorovi odměna ve výši 30 % na exekuci na nepeněžitá plnění.⁴⁶

7.9 Odebrání věci

V exekučním řízení o odebrání věci se exekuční příkaz nevydává, prodává-li se movitá věc, neboť pro konání dražby postačí usnesení o nařízení exekuce. U věcí, které mají být odebrány, je přesně specifikována s exekučním titulem v usnesení o nařízení exekuce. Exekuce rozdělením společné věci formou prodeje (§ 348 OSŘ) se při provedení užijí ustanovení o prodeji movitých věcí nebo nemovitostí. V exekučním řízení platí, ustanovení exekučního řádu a občanského soudního řádu podle § 348 OSŘ, na který odkazuje. Při prodeji nemovitosti se exekuční příkaz vydává, neboť exekuční příkaz je iniciační úkon pro další kroky v exekučním řízení (např. katastr nemovitostí, ustanovení znalce).⁴⁷

Výkon rozhodnutí o odebrání věci doručí povinnému vykonatel. Soud vyrozumí oprávněného předem o době výkonu. Odebrání věci nemůže být provedeno, není-li přítomen oprávněný nebo jeho zástupce. V případě potřeby, vykonatel, který provádí odebrání věci přizve vhodnou osobu k odebrání věci podle možnosti (např. zástupce orgánu obce). Výkon rozhodnutí může vyžadovat,

⁴⁵ JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-74-00-607-4. s. 596

⁴⁶ Dostupné z: doi:Eurad-ova odměna a náklady, dostupné z: <https://www.eurad-ova.cz/informace/odmena-a-naklady/>, [online], [citace 5. 2. 2023]

⁴⁷ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 382

že oprávněný může učinit osobní prohlídku povinného (např. bytu a jiných místností, skříní nebo jiných schránek), kde je důvodný předpoklad, že věc, kterou má povinný vydat je umístěna v uzavřené skříni nebo jiné schránky a je potřeba ji otevřít.⁴⁸

7.10 Rozdělení společné věci

Rozdělením společné věci jinak než prodejem, se vydává exekuční příkaz, ve kterém je uveden způsob provedení a popis způsobu nařízení exekuce rozdělením (§ 349 OSŘ).⁴⁹

Vykonatelné rozhodnutí, které určí soud ukládá povinnost ve výkonu rozhodnutí, aby společná movitá věc nebo nemovitá věc byla rozdělena jinak než prodejem. Pro potřeby prodeje se může přibrat k provedení výkonu rozhodnutí osoba, která zastupuje obec.

Vykonatelné rozhodnutí může ukládat, aby společná movitá věc nebo nemovitá věc byla prodána a výtěžek rozdělen mezi spoluvlastníky. Výkon rozhodnutí se provede podle ustanovení o prodeji movitých nebo nemovitých věcí.⁵⁰

7.11 Provedení prací a výkonů

Exekuční příkaz k provedení prací a výkonů může vykonat někdo jiný než povinný. Exekutor zařídí, aby práce pro oprávněného provedl někdo jiný, nedohodne-li se s oprávněným jinak. Exekutor může dle svého uvážení v povaze věci zvolit způsob zajištění prací a výkonů, které má podle exekučního titulu provést někdo jiný, které má podle exekučního titulu provést povinný. Způsob

⁴⁸ Zákony pro lidi, dostupné z: doi:<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99#cast6>, [online], [cit. 2023-10-03]

⁴⁹ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 383

⁵⁰ Zákony pro lidi, dostupné z: doi:<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99#cast6>, [online], [cit. 2023-10-03]

zajištění provedení, který má provést někdo jiný nemůže být v exekučním titulu ani v usnesení o nařízení exekuce uveden (§ 350 OSŘ).⁵¹

Vykonávané rozhodnutí ukládá, aby povinný provedl pro oprávněného nějakou práci, kterou vykoná někdo jiný než povinný. Soud povolí oprávněnému, aby práci provedl někdo jiný než povinný, nebo ji může provést sám oprávněný na náklad povinného. Oprávněný, který si nechal práci provést někým jiným, je při výkonu rozhodnutí oprávněn ke všemu, co je potřebné k provedení práce.

Soud může uložit povinnému, aby zaplatil potřebný náklad oprávněnému předem. Výkon rozhodnutí se provede na návrh oprávněného způsobem určených k uspokojení peněžitých pohledávek.⁵²

⁵¹ Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7. s. 383

⁵² Zákony pro lidi, dostupné z: doi:<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99#cast6>, [online], [cit. 2023-10-03]

Závěr a úvaha de lege ferenda

Tato bakalářská práce byla zaměřena na správní exekuce, jak již název vypovídá. V úvodu bakalářské práce jsem si položila otázku, zadlužení v současné české společnosti. Jak se lidé dostávají do dluhových pastí? Jak vlastně vznikají dlužné pohledávky? Kde je jejich příčina? Může za to jedinec, který čerpá z dostupných úvěrových produktů a neřeší splátky, na které v budoucnu nebude mít peníze na úhrady? Počet lidí v exekucích, které nezvládly svoji finanční situaci stále narůstá. V současné době se nacházejí v exekuci 15% občanů starších 18 let. Počet exekucí roste a snižují se šance věřitelů na uspokojení pohledávek. Vymáháním pohledávek se někdy nezaplátí samotný proces vymáhacího řízení.

Dlužné pohledávky vznikaly na základně osobního rozhodnutí. Jedinec aktivně jednal a půjčoval si peníze na dostupné úvěrové produkty, a řešil běžné osobní záležitosti a neplatil domluvené splátky. Další dluh vznikl v důsledku toho, že dlužník zapomněl zaplatit jednorázovou platbu a neměl další peníze k zaplacení vzniklého nedoplatku. K zadlužení docházelo k nevratným výkyvům a roztáčela se dluhová spirála. Dlužník, který zodpovědně plánoval splácení čerpaného úvěru, přišla nenadálá životní situace a přišlo pasivní zadlužení a bylo v kolizi s úhradami závazků.

Příčinou vysoké míry předluženosti je v malých částkách, které od chvíle kdy začaly být vymáhány narostly do závratných výšek. Nárůsty byly stanoveny státem stanovenými odměnami pro advokáty a exekutory, zejména paušálními advokátními odměnami., které se aplikovaly do roku 2014. V této době dosahovaly odměny za vymáhání malých dluhu mnohonásobku dlužné částky. Jednalo se o dluhy a pokuty na jízdě v MHD.

Jaký je současný stav a jak ho řešit? Exekuce na malé dluhy se zastavila. Novela se týkala občanského soudního řádu a exekučního řádu. Poslanci novelu schválili loni v červenci a změny začaly platit s Novým rokem 2023. Skončily exekuce, které běžely bezvýsledně a nic se nevymohlo. Poslanec Patr Nacher

(ANO) byl jeden z navrhovatelů schválené novely. Exekuce byly zastaveny na začátku roku 2022. Tuto novelu považuji za klíčovou k řešení problémů z minulosti. S dalším návrhem, který se řešil, je zákaz exekuce prodejem movitých věci u zranitelných osob (např. starobní důchodce, a invalidní důchodci), kteří mají důchod pod úrovní hrubé minimální mzdy, invalidní důchodci ve druhém a třetím stupni. Novela přináší další změny, například změnu pořadí uspokojování pohledávek z výtěžku exekuce.⁵³ Další novinkou, která je v běhu je veřejnoprávní milostivé léto. Oddlužovací akce vyhlášená státem umožnila lidem, aby se zbavili vysokých exekučních poplatků, sankcí, úroků, které původní dluh navýšily a nastaly komplikace splácení.⁵⁴ Líbí se mi slovo polidštění mobiliárních exekucí, kde se vytvářel psychologický nátlak při zabavování majetku. Nastavil se systém pravidelných regulovaných splátek. Každá pátá exekuce je nařizena na důchod, sociální dávky a počet nejchudších ve složité situaci každoročně přibývá.⁵⁵ K tomu, aby se člověk nedostal do dluhů a předešel zbytečným finančním problémům, postačil zdravý úsudek a míra zodpovědnosti. Každý člověk by se měl zamyslet na nad tím, zda si půjčku opravdu můžu dovolit. Finanční gramotnost je opravdu důležitá při podepisování úvěrové smlouvy a vždy si pokládat otázku, zda po odečtení splátek zbyde dostatečná finanční rezerva pro nenadálé situace, které můžou nastat. Důležité je nepodléhat nátlakům a svodům reklamy, protože zadlužit se je vážné rozhodnutí.⁵⁶

Na úplný závěr bakalářské práce bych chtěla napsat, obdrželi jste jakékoliv rozhodnutí, proti kterému je přípustná obrana a považujete-li takové rozhodnutí za nesmyslné či nesprávné, je potřeba zvážit, zda se proti takovému rozhodnutí nebránit. Nekonání znamená přijetí povinnosti uvedené v rozhodnutí a s minimálními možnostmi stav napravit.

⁵³ Novinky.cz, Dostupné z: doi:<https://www.novinky.cz/clanek/domaci-zmeny-v-exekucich-jsou-nejvetsi-za-20-let-rekl-pravu-poslanec-patrik-nacher-ano-40358513>, [online], [cit. 2023-10-03]

⁵⁴ Exekuce info dostupné, z: doi:https://www.exekuceinfo.cz/novinky/milostive-leto?gclid=EAlaIqobChMI_7m1z9HU_QIVzoiVCh01uQ4gEAYASAAEgImDvD_BwE, [online], [citace 2023-10-03]

⁵⁵ Datová žurnalistika, dostupné z: doi:<https://www.datovazurnalistika.cz/zadluzenost-se-presunula-k-nejchudsim/>, [online], [cit. 2023-10-03]

⁵⁶ Peníze CZ, dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/43400-jak-se-zadluzit-zodpovedne>. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001, [online], [cit. 2023-10-03]

Seznam použité literatury

Literatura

- [1] HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-365-0.
- [2] JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 5. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-607-4.
- [3] HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.
- [4] Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář. Praha: C.H. Beck, 2005. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7.
- [5] KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400727-9.
- [5] FRUMAROVÁ, Kateřina, Tomáš GRYGAR, Olga POUPEROVÁ a Martin ŠKUREK. *Správní právo procesní*. V Praze: C.H. Beck, 2021. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400827-6.
- [6] HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-442-2.
- [7] SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-828-3.

Právní předpisy

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 280/2004 Sb., daňový řád

Zákon č. 185/2004 Sb., o celní správě České republiky

Zákon č. 396/2012 Sb., kterým se mění občanský soudní řád a exekuční řád

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti 330/2001 Sb., o odměnách a odměně
o náhradách soudního exekutora

Zákon č. 531/1990 Sb., zákon o územních a finančních orgánech

Zákon č. 131/2000 Sb., zákon o hlavním městě Praze

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích

Zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích

Vyhláška č. 346/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou
působností, územní obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí
do jiného okresu

Judikatura

[1] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky, spis. zn. *(Podle
rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2006, čj. 1 Afs 154/2005-64)*

[2] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky, spis. zn. *(Podle
rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 Afs 14/2012-24)*

Odkazy internetových stránek

[1] Dostupné z: doi:Eurad-ova odměna a náklady, dostupné z: <https://www.eurad-ova.cz/informace/odmena-a-naklady/>

- [2] Zákony pro lidi, dostupné z: doi:<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-99#cast6>
- [3] Exekuce info dostupné, z: doi:https://www.exekuceinfo.cz/novinky/milostive-letito?gclid=EAlalQobChMI_7m1z9HU_QIVz0jVCh01uQ4gEAAYASAAEgImDvD_BwE
- [4] Datová žurnalistika, dostupné z:
doi:<https://www.datovazurnalistika.cz/zadluzenost-se-presunula-k-nejchudsim/>
- [5] Exekutorský úřad Mgr. Zuzany Grosamové, dostupné z: www.ekekutorsky-urad.cz
- [6] Exekutor, dostupné z: Náplň činnosti exekutora, a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související, 1. vydání Praha 2005, C.H. Beck. In: *Wikipedia: the free encyclopedia*
- [7] Peníze CZ, dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/43400-jak-se-zadluzit-zodpovedne>. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001, [online], [cit. 2023-10-03]
- [8] Novinky.cz, Dostupné z: doi:<https://www.novinky.cz/clanek/domaci-zmeny-v-exekucich-jsou-nejvetsi-za-20-let-rekl-pravu-poslanec-patrik-nacher-ano-40358513>

